

# Тоталитаризам

"Болшевиizam и фашизам ступају, дакле, готово заједно на историјску позорницу као најмлађа деца европског политичког репертоара. Данас је мало тешко замислити да су то идеологије тако новог датума, јер нам у зависности од угла изгледају застареле, апсурдне, једне или злочинске" (Фрире 1996, 36).

Ове две идеологије представљају саму срж XX века, али не самостално, већ допуњујући једна другу (Фрире 1996, 36). "Фашизам је рођен као антикомунистичка реакција. Комунизам је проширио свој поглед захваљујући томе што је био антифашистички" (Фрире 1996, 36).

"Највећа тајна саучесничтва између болшевиизма и фашизма остаје ипак постојање оног заједничког противника кога те две доктрине, које су непријатељски расположене једна према другој, стварају или истерују као њихову помоћу идеје о томе да је у смртном ропцу, а који ипак представља њихов терен: реч је, једноставно, о демократији" (Фрире 1996, 36).

Заједничко за болшевиizam и фашизам је то што се обе идеологије противе политичком уређењу и политичким слободама које им је ново време донело (Фрире 1996, 37).

Међу њима свакако постоје разлике, али је неоспорно то да постоји један нит који их повезује и подводи под један нови принцип, а то је тоталитаризам (Младеновић 2014, 25).

"Упркос томе што је употребљен и формално примењиван у означавању италијанског фашизма, немачког нацизма и, касније, совјетског реал-социјализма (па и њих либерално-капиталистичких земаља садржај појма "тоталитаризам" је након успеха који је доживео током периода Хладног рата, много више био политички привлачан него научно систематизан и аналитичан. Није толико битно у којој варијанти (конзервативној, либералној или марксистичкој), овај термин је перманентно патео од недостатка сазнајно утемељене теоријске елаборације" (Младеновић 2014, 41).